

แผ่นข้อมูลโรคติดต่อ

โรคไข้กาฬนทนางแอน

โรคไข้กาฬนทนางแอน เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรีย และสามารถนำไปสู่อาการป่วยที่รุนแรงได้ โรคนี้พบไม่บ่อยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ มักเกิดขึ้นบ่อยกว่าในฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิ ทารก เด็กเล็ก ผู้ใหญ่ และคนวัยหนุ่มสาวมีความเสี่ยงมากที่สุด การรักษาแต่เนิ่น ๆ เป็นสิ่งสำคัญ

ปรับข้อมูลล่าสุด: 17 มกราคม 2008

โรคไข้กาฬนทนางแอน (Meningococcal disease) คืออะไร?

- โรคไข้กาฬนทนางแอน เป็นโรคร้ายแรงที่มักทำให้เกิดภาวะเยื่อหุ้มสมองอักเสบ หรือการอักเสบของแผ่นเยื่อบาง ๆ ที่ห่อหุ้มเนื้อสมองและไขสันหลัง (meningitis) และ/หรือภาวะโลหิตเป็นพิษ (septicaemia) รูปแบบของโรคที่หายาก ได้แก่ โรคข้อต่ออักเสบ (septic arthritis) ปอดบวม (pneumonia) และเยื่อหุ้มตาและเปลือกตาอักเสบ (conjunctivitis)
- คนที่เป็นโรคไข้กาฬนทนางแอนอาจกลายเป็นป่วยหนักอย่างรวดเร็วมาก ผู้ป่วยโรคไข้กาฬนทนางแอนร้อยละห้าถึงสิบคนถึงขั้นเสียชีวิต ถึงแม้จะให้การรักษาอย่างทันควันแล้วก็ตาม
- โรคนี้พบได้น้อยลงในช่วงสองสามปีหลังนี้ ปัจจุบันในรัฐนิวเซาท์เวลส์ พบผู้ป่วยประมาณปีละ 100 ถึง 130 ราย ฤดูหนาวและฤดูใบไม้ผลิเป็นช่วงที่เป็นโรคไข้กาฬนทนางแอนกันมากที่สุด
- โรคไข้กาฬนทนางแอน เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียไข้กาฬนทนางแอน ซึ่งมีหลายกลุ่มเชื้อพันธุ์ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ กลุ่มเชื้อพันธุ์ที่พบบ่อยที่สุดคือกลุ่มบี แต่ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ยังไม่มีวัคซีนป้องกันที่ได้ผลสำหรับกลุ่มบี และพบว่าในรัฐนิวเซาท์เวลส์โรคที่เกิดจากกลุ่มซีพบได้น้อยมากเมื่อเทียบกับกลุ่มบี โดยเฉพาะตั้งแต่นำวัคซีนคุ้มกันโรคไข้กาฬนทนางแอนกลุ่มซีมาใช้
- และคนร้อยละ 5 ถึง 25 มีเชื้อแบคทีเรียไข้กาฬนทนางแอนอยู่ที่ด้านหลังของจมูกและลำคอ โดยไม่ได้แสดงอาการป่วยหรืออาการใดๆเลย

ลักษณะอาการของโรคไข้กาฬนทนางแอนเป็นอย่างไร?

- โรคไข้กาฬนทนางแอนไม่มีลักษณะอาการเฉพาะ แต่อาจเริ่มมีไข้อย่างเฉียบพลัน ปวดศีรษะ คอแข็ง ปวดตามข้อ มีผื่นเป็นจุดสีม่วงแดงหรือเป็นจ้ำ ไม่ชอบแสงสว่างจ้า คลื่นไส้และอาเจียน
- อาการทุกอย่างอาจไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกันทีเดียว

- เด็กเล็ก ๆ อาจมีอาการเฉพาะน้อยกว่า ซึ่งอาจได้แก่ หงุดหงิด โกรธง่าย ตื่นนอนยาก กรีดร้อง และไม่ยอมทานอาหาร
- ผื่นจากใช้กาพนกนางแอ่นตามปกติจะไม่หายไปเมื่อกดเบา ๆ ที่ผิว และไม่ใช่ทุกคนที่เป็นโรคนี้จะมีผื่นขึ้น หรือผื่นอาจขึ้นตามมาภายหลังก็ได้
- บางครั้งอาการของโรคที่กล่าวข้างต้นจะเกิดตามหลังอาการทั่ว ๆ ไปที่ไม่เจาะจงเท่า ได้แก่ อาการปวดขา มือเย็นและสีผิวผิดปกติ
- โรคใช้กาพนกนางแอ่นบางครั้งอาจเป็นตามมาจาก การติดเชื้ออื่น ๆ ที่ทางเดินหายใจ
- คนที่มีอาการของโรคใช้กาพนกนางแอ่นควรไปพบแพทย์ด่วน โดยเฉพาะหากมีการดื้อใช้ หงุดหงิด โกรธง่าย มีอาการร่งวงหรือภาวะเชื้องซึม หรือไม่ทานอาหารตามปกติ

โรคใช้กาพนกนางแอ่นแพร่เชื้อได้อย่างไร?

- เชื้อแบคทีเรียใช้กาพนกนางแอ่นแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้ยาก และมีชีวิตอยู่ได้ไม่นานนอกร่างกายมนุษย์
- เชื้อแบคทีเรียจะถูกส่งผ่านระหว่างบุคคลได้โดยการสัมผัสสารออกจากข้างหลังจมูกและลำคอ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว จะต้องมีการสัมผัสที่ใกล้ชิดและยาวนานกับผู้ที่เป็นพาหะของเชื้อแบคทีเรีย นั้น ซึ่งมักจะเป็นคนที่มีสุขภาพดี ตัวอย่างของ 'การสัมผัสที่ใกล้ชิดและยาวนาน' คืออาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันหรือการจูบกันอย่างดูดดื่ม (ลึกซึ้ง)
- เชื้อแบคทีเรียใช้กาพนกนางแอ่นยากที่จะแพร่เชื้อได้โดยการดื่ม ทานอาหารหรือสูบบุหรี่ร่วมกัน

ใครที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคใช้กาพนกนางแอ่น?

ถึงแม้โรคนี้อาจเป็นได้กับทุกคน คนที่มีความเสี่ยงสูงกว่าได้แก่

- ผู้ที่อยู่ในบ้านเดียวกันกับผู้ป่วยโรคใช้กาพนกนางแอ่น
- ทารก เด็กเล็ก ผู้ใหญ่และหนุ่มสาว
- ผู้ที่สัมผัสกับคว้นบุหรี และผู้ที่สัมผัสกับคนที่สูบบุหรี
- ผู้ที่จูบอย่างดูดดื่ม (ลึกซึ้ง) กับคนอื่นมากกว่าหนึ่งคน
- คนที่ก่อนหน้านี้เคยป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจตอนบนอีกเสบจากเชื้อไวรัส
- ผู้ที่เดินทางไปประเทศต่าง ๆ ที่มีอัตราคนเป็นโรคใช้กาพนกนางแอ่นสูง
- ผู้ที่มี้ามไม่ทำงานหรือผู้ป่วยด้วยโรคบางโรคที่หายาก

ผู้ที่เคยสัมผัสผู้ป่วยด้วยโรคใช้กาพนกนางแอ่นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จะมีความเสี่ยงในการติดโรคต่ำมาก คนที่ทำงานดูแลด้านอนามัยไม่ได้มีความเสี่ยงสูงขึ้น ถ้าไม่ได้สัมผัสโดยตรงกับสารที่หลั่งออกมาจากจมูกร่วมคอดของผูผู้ป่วย (เช่น ถ้าเขาทำการผายปอดด้วยวิธีเป่าปากต่อปาก หรือการใส่ท่อในผูผู้ป่วยโดยไม่ใช้หน้ากาก)

ป้องกันโรคใช้กาพนกนางแอ่นได้อย่างไร?

การเลิกสูบบุหรีช่วยลดความเสี่ยงในการแพร่เชื้อแบคทีเรีย การรักษารถและบ้านให้ปลอดคว้นบุหรี

วัคซีนสองแบบที่มีให้ใช้ได้

- วัคซีนเมนินโกคอคเคิล ซี คอนจูเกต ป้องกันโรคไขกาทนหางแฉ่นกลุ่มซี วัคซีนนี้เป็นที่แนะนำสำหรับเด็กอายุหนึ่งขวบทุกคน (ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของแผนการฉีดวัคซีนคุ่มกันโรคฟรี) และสำหรับผู้ที่เป็นโรคไขกาทนหางแฉ่น
- วัคซีนเมนินโกคอคเคิล โพลีแซคคาไรด์ ป้องกันกลุ่มเอ ซี วายและดับบลิว 135 วัคซีนนี้เป็นที่แนะนำสำหรับผู้เดินทางไปยังประเทศที่มีการระบาดของโรคไขกาทนหางแฉ่น (เช่น ส่วนของทวีปอัฟริกา ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของซาราร่า และผู้เดินทางไปร่วมพิธีฮัจจในประเทศซาอุดีอาระเบีย)

วัคซีนทั้งสองชนิดนี้ควรให้กับผู้ที่ทำงานในห้องปฏิบัติการ ที่ทำเกี่ยวกับเชื้อไขกาทนหางแฉ่น และผู้ที่มีมาไม่ทำงานและผู้ที่เป็นโรคอื่นๆบางโรค

และเพราะวัคซีนดังกล่าวไม่ได้ป้องกันโรคไขกาทนหางแฉ่นกลุ่มบีที่พบได้บ่อยกว่า ผู้ที่ฉีดวัคซีนป้องกันแล้ว ยังต้องตื่นตัวสำหรับอาการและสัญญาณของโรคไขกาทนหางแฉ่นด้วย

วินิจฉัยโรคไขกาทนหางแฉ่นได้อย่างไร?

การวินิจฉัยโรคดูตามการตรวจโรคและประวัติของผู้ป่วย ซึ่งบางทีดูยากในระยะเริ่มต้นของโรค การยืนยันการวินิจฉัยโรคทำได้ด้วยการตรวจตัวอย่างจากผู้ป่วย ได้แก่ เลือด ของเหลวจากสมองร่วมไขสันหลัง หรือตัวอย่างผิวหนัง การใช้เวลาที่จะรู้ผลการตรวจของผู้ป่วยแต่ละรายอาจแตกต่างกันไปและขึ้นอยู่กับตรวจ

รักษาโรคไขกาทนหางแฉ่นได้อย่างไร?

ผู้ป่วยโรคไขกาทนหางแฉ่นจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างรีบด่วนด้วยยาปฏิชีวนะ และมักเริ่มการรักษา ก่อนที่การวินิจฉัยโรคจะได้รับการยืนยันจากการตรวจต่างๆ

การตอบรับของสาธารณสุขเป็นอย่างไร?

โรงพยาบาลและห้องปฏิบัติการต้องแจ้งให้หน่วยงานสาธารณสุขในเขตของตนทราบ ในกรณีที่พบผู้เป็นโรคไขกาทนหางแฉ่น เพื่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะได้ทำงานกับแพทย์และผู้ป่วยหรือครอบครัวผู้ป่วยเพื่อระบุตัวผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย (ขึ้นอยู่กับระยะเวลาและลักษณะการสัมผัสโรคของพวกเขา คนเหล่านี้เรียกว่าเป็นผู้สัมผัสโรค) ผู้สัมผัสโรคเหล่านี้จะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรคไขกาทนหางแฉ่น และจะค่อยๆระบุตัวกลุ่มผู้สัมผัสใกล้ชิดให้ครบถ้วน เพื่อให้ยาปฏิชีวนะให้ปลอดภัยจริงๆ เพราะพวกเขาจะเป็นพาหะของเชื้อแบคทีเรียนี้ ยาปฏิชีวนะเหล่านี้ จะขจัดเชื้อแบคทีเรียออกจากลำคอและป้องกันไม่ให้ส่งต่อไปยังผู้อื่น ยาปฏิชีวนะที่ใช้ในการขจัดเชื้อแตกต่างจากยาปฏิชีวนะที่ใช้ในการรักษาโรค และผู้ที่ได้รับยาปฏิชีวนะขจัดเชื้อยังคงมีความเสี่ยงอยู่บ้างที่จะติดโรค ดังนั้นผู้สัมผัสโรคทุกคนควรรู้จักอาการของโรคไขกาทนหางแฉ่น และควรไปพบแพทย์อย่างรีบด่วน หากมีอาการเหล่านี้เกิดขึ้น

ข้อมูลเพิ่มเติม - หน่วยงานสาธารณสุขในรัฐนิวเซาท์เวลส์

หากต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม โปรดปรึกษาแพทย์หรือหน่วยงานสาธารณสุขหรือศูนย์อนามัยชุมชน
ในเขตของท่าน - หาได้ที่ได้หัวข้อ *NSW Government* ที่อยู่ด้านหน้าของสมุดโทรศัพท์

เขตปริมณฑล	ที่ตั้ง	หมายเลข	เขตชนบท	ที่ตั้ง	หมายเลข
Northern Sydney/Central Coast	Hornsby	02 9477 9400	Greater Southern	Goulburn	02 4824 1837
	Gosford	02 4349 4845		Albury	02 6080 8900
South Eastern Sydney/Illawarra	Randwick	02 9382 8333	Greater Western	Broken Hill	08 8080 1499
	Wollongong	02 4221 6700		Dubbo	02 6841 5569
Sydney South West	Camperdown	02 9515 9420		Bathurst	02 6339 5601
Sydney West	Penrith	02 4734 2022	Hunter/New England	Newcastle	02 4924 6477
	Parramatta	02 9840 3603		Tamworth	02 6767 8630
Justice Health Service	Matraville	02 9311 2707	North Coast	Port Macquarie	02 6588 2750
NSW Department of Health	Nth Sydney	02 9391 9000		Lismore	02 6620 7500
NSW Health: www.health.nsw.gov.au					

ดูรายละเอียดทั้งหมดของหน่วยงานสาธารณสุขได้ที่

www.health.nsw.gov.au/publichealth/infectious/plus.asp